

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Anunțurile neînscrise nu se primesc. Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena R. Moss, Haasenstein & Vogler (Otto Waas), H. Schalk, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dawbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie în garmond pe o coloană 8 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVI.

„Gazeta” este în vânzare și
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 stagiu
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un eșemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 39.

Brașov, Sâmbătă, 20 Februarie (4 Martie)

1893.

O isbândă a ideii de împăcare.

Brașov, 19 Februarie v.

Nici odată nu s'au auditu în camera austriacă cuvinte atât de serioase și însemnate în grava cestiune a împăcării popórelor, ca în ședința de Vinerea trecută, când cu ocaziunea discusiunii asupra prelungirii provisorului bugetar a fost desfășurată cestiunea boemă de către vorbitorii de frunte ai Cehilor și Germanilor.

S'au făcut cu acestu privilegiu constatări de mare valoare pentru aprețierea situațiunii reale politice din Austria. S'a constatat cu deosebire din partea deputatului ceh Dr. Eduard Gregr, că constituția din 1867 n'a adus pentru popórele monarhiei pacea, mulțumirea și fericirea dorită, ci a venit dușmanul cel rău, a sădit între sēmēnța cea nouă neghină și au incolțit nedreptate, certă și ură.

Nu vedem ađi în vastul imperiu — ăse Gregr — decât luptele diferitelor naționalități, ce se combat cu înverșunare, n'audim decât plāngerile și strigătele de durere ale popórelor nemulțumite. Nici un singur popor nu e mulțumit cu stările actuale seu cu guvernul actual. Pretutindenți există dorința de a scăpa de stările, cari au devenit nesuportabile. Acesta este trista semnătură a statului austriac, că întrinsul tóte popórele se simt nemulțumite și nefericite!

Vorbitorul Cehilor tineri a mai desfășurat în legătură cu aceste din nou și postulatele cardinale ale conaționalilor săi, ăcēnd: guvernul voiesce deplina centralizare a acestei părți a monarhiei, noi voim federalizarea, guvernul voiesce să nimicească autonomia regatelor și a țárilor, noi voim recunoșterea și resta-

bilirea dreptului public al Boemiei.

Germanii, adause el, trebuie să se dedea cu idea, că ei nu sunt un popor mai superior ca Cehii, ăer guvernul trebuie să flă drept și echitabil către ambele popóre și trebuie să părăsescă politica dinastică tradițională a Austriei, care consistă în aceea, că nu-i permis a lăsa să se desvólte în deplină libertate poporul cehic, pentru că prin acesta s'ar amenința caracterul german al Austriei.

A mai atins Dr. Gregr și o altă parte vulnerabilă a stărilor de față politice din Austria: influința politice esteriore asupra atitudinii guvernului. Austria, ăse el, nu póte face ordine în casa ei, ea trebuie să asuprască popórele sale, pentru că așa place celor din Berlin. Și totuși se mai miră, exclamă el, că poporul boem este un contrar al triplei alianțe!

Incerările contelui Taaffe de ași cărpi o majoritate pe basa unui program, care se lase la o parte cestiunile naționale și politice, le-a numit „comediă politică”, și a observat, că slăbiciunea parlamentului se trage dela antagonismul dintre Cehi și Germani. Cu totul altfel ar sta lucrurile, dacă aceste două națiuni ar merge mână în mână, căci prin certa lor servesc numai reacțiunii!

Alusiunile acestea au contribuit fără indoielă de a da nutremētū spiritual conducătorului german Dr. Plener, care în discursul său, ce l'a ținut, ca răspuns la espunerile lui Gregr, a desfășurat nisce idei de împăcare atât de conciliante și moderate, încât a făcut senzația.

Au fost neașteptate enunțările lui Plener, pentru că el și cu partida sa au fost până acuma contrari principiar ai po-

litice de împăcare inaugurate în Austria la 1879. Ca șovinisti unguri dela noi, luau și ei până acuma ideea de împăcare în batjocură. Acuma însă pentru prima oară stanga germană s'a declarat prin graiul conducătorului ei și ea pentru programul de împăcare.

Acesta este o mare isbândă a cauzei egale îndreptării naționale în Austria și toți amicii libertății popórelor trebuie să se bucure de schimbarea în atitudine Germanilor liberali, fără de a mai cerceta, dacă motivele ei sunt sincere ori nu.

Nu póte fi indoielă, că numai luptelor energice și progreselor Cehilor este a se mulțami acesta schimbare în sinul antagoniștilor lor naționali; numai lor este a se mulțami, că d-l de Plener a trebuit să concedă, că în cei 25 de ani din urmă Cehii au făcut relativ mai mari progrese, decât germanii în Boemia, „cea mai bogată și cea mai înfloritoare țară a monarhiei” și că soțul său, deputatul Dr. Russ, a mărturisit, că Cehii în timpul din urmă au luat un avētū mare și neașteptat.

Nu e bine, ăce Plener, ca aceste două popóre, cele mai apte și tari ale imperiului, săși pună piedeci reciproce în desvóltarea lor, ci dacă nu se póte stabili între ele un pact general, să încerce a se înțelege în parte și gradat asupra cestiunilor celor mai controversate și urgente, să nuși mai stea față în față ca dușmani, ci ca nisce concurenți, cari emulază între olaltă.

Sunt tóte frumoșe și imbucurătoare aceste aserțiuni privitoare la o împăcare între Cehi și Germani. Foile germane vorbesc deja de posibilitatea unei împăcări între Germani și Cehii tineri. Noi însă nu credem nimic, până ce nu vom vedea.

Mai este la mijloc — în cazul cel mai bun — cestiunea tóte dificilă a dreptului public boem. Cehii se provocă mereu la Unguri și își ăcē: cum au putut ei să dobândescă dreptul lor public, de ce se nu ni-l putem dobândi noi, când fără a ne mulțami pe noi nu este cu putință o consolidare a Austriei?

Nisuița acesta complică situațiunea. Ađi Gregr vorbesce pentru federalizarea Austriei, mâne póte se va mulțami și c'un trialism mai moderat.

Noi în interesul tuturor popórelor asuprite din monarhia trebuie să dorim, ca soluțiunea cestiunii egale îndreptării naționale în Austria să fiă generală și radicală, căci numai atunci ea va avé o puternică și neînălăturabilă influință și asupra părții de dincoace a monarhiei, unde domnesc Maghiarii, cari, cum ăce o fóiă cehică, pórta de nas ađi întréga monarhia.

CRONICA POLITICA.

— 19 Februarie.

Aprópe tóte ăiarele din Budapesta aduș scirea, că membrii catolici ai casei magnaților nu sunt de loc mulțumit cu atitudinea guvernului în afacerea autonomiei catolice. Acestei nemulțumiri li vor da expresiune cu ocazia desbaterilor asupra bugetului, când tot odată vor începe o luptă energică contra politice bisericesci a guvernului. Conducerea acestei lupte a luat-o asupra lor conții Zichy Nandor și Mauriciu Nicolau Eszterházy, cari au mari speranțe, că în această luptă vor atrage pe toți oratorii mai distinși din casa magnaților, între cari și mai mult spani, cari ađi nu ies pe față, ăer vor eși de sigur îndată ce lupta se va începe în tótă forma.

Un corresponsent vienes al ăiarului rusesc din Petersburg „Kraj” a

FOILETONULU „GAZ TRANS.”

Briganții din Sonnino.

Novelă de Otto Róse.

(8) (Urmare.)

I.

Intr'aceea sórele se apropia de apus, din ce în ce mai mari deveneau umbrele stâncilor luminate de rađele roșietice ale sórelui apunător. Intunerec era în adēncimea lacului și negura de sēra se întindea peste prăpastii, ca nisce figuri albe de ie. Orizontul și norii ardeau, când astrul ălei ca un glob de foc se cufundă în undele mării tirenice; pentru ultima oară mai lumina, apoi dispărură într'o aureolă de gloriă, orange, galbină și verde transparentă. Nóptea de primăveră se ivi plăcută și cu zăduf; numai o adiere ușoră trecea peste lac, șoptea în tinerele mlădte și adonia mai mult ca tóte strofele lui Horațiu: „Gustă momentul, nu te încrede în ăia următoare”.

Bétranii filologi nu auđiau și nu vedeau acest, ăer Lidia și Aurelian răđimăși de terasă, erau cufundați în admirarea mărteii privesc.

„Lucru de neînțeles”, încep tănărul savant după o lungă tăcere, „este, că nu m'am desfăcut mai înainte de lucrările mele. În Italia și nu la lampa de studiere trebuim să cantu spiritul olasicilor. Când străbăteam ăile întregi Campania, când pribegeam printre ruinele Forului, când de pe colina palatină privii bētrana Roma cu Coloseul, cu arcurile de triumf și cu ținutul de coline, până la munții albaștri Sabini, atunci imi era ca și când în interiorul meu se mișcă ceva, ce adormise de mult, o ființă uitată, care zăcea îngropată sub înțelepciunea cărților mele”.

„Ei, cređi d-ta, ca acestă ființă de nou descoperită prosperază în clima nordică?” întrebă Lidia cu blāndețe.

„Aici mi s'a deschis o nouă viață; ăer în curēndu mă reintorsei și mi începura și existența mea de verme de cărți. Ce mă apēra de prăfuire? Cele

mai mărte vișuni se cufundă în masa inertă a sintaxei, poetice, retorice și în altele de aceste. Nu e ore însă și poetica cea mai sēcă sciință în comparațiune cu poesia unui apus de sóre în Campania?”

„Tăcere d-le profesor! Nu comite un ăres!”

„D-le profesor?” repē Aurelian în ton de imputare. „Nu m'ai numit mai înainte pe nume?” Elu privi pe fata ca și când ar fi așteptat un răspuns. Când Lidia tăcu, elu continua: „A fost un timp, când mă tratai ca pe un bun camarad, căci sórtea mea era egală cu a d-tale și tinerețea o petrecuserăm ca tovarăș de joc. Ca și d-ta, așa și eu am perdut de timpuriu pe buna mea mamă; amēndoi orecuram între foliantele părintesci. Numai că d-ta, ocrotită de un ănger bun, te-ai făcut o fată încântătoare, pe când eu m'am adēncit în sciințe. ăer mă priveai ca camarad și în timpul, când ca tiner de 14 ani în clasa primă imi umpleam capul cu tragediile grecesci. Când după aceea tatăl meu se strămută la Dicken-dorf, eram amēndoi departe de patriă.

D-ta la mătușă d-tale, dōmna consilieră intimă, eu asemenea în capitală, pentru ca să studiez. Drumul meu la universitate încrușă pe acela al d-tale către școlă. Sēra, când eram invitat la mătușă d-tale, aveai tot-ăuna cuvinte amicale față de mine; și tot așa rămase și când ajunsei în oficiu—

„Până când d-l profesor nu mai veni”, întregi Lidia, „abia tārđiu aflaram, că elu trāesce în camera sa de studii ca un călugăr în chilia sa.”

„Da, și pentru ce? Lidio, D-ta nu știi, de ce nu m'am reintors? Nu-ți aduci aminte, că mi-ai tăiat cu bruschetă cuvântul, când eu în sēra aceea —”

Aurelian se opri fără de veste, în agitare se ridică în sus și privi fix în ochii fetei. Ea însă, care mai înainte lă făcu să roșescă cu privirea ei, simțea, că pe față ei se uroă un ourent arđtor. „Da, Lidio, acesta a fost pentru mine o lovitură a sorții. Deja atunci credeam, că încep o nouă viață, ăer cu sila trebui să uoidu tot în mine, să îngropu tóte sub cenușă sciinței mele. Dumneđu știe, câtă luptă m'a costat!” Elu tăcu,

avută o întrevorbire cu Dr. Rieger, conducătorul Cehilor bătrâni. La întrebarea corespondentului, că ore prezența lui Dr. Rieger în Viena stă în legătură cu numirea unui ministru boem, răspunde Dr. Rieger negativ. Acum, după cum se pare, lucrurile nu vor ajunge la numirea unui ministru ceh. Am auzit, dize corespondentul, că în tre aleatorii din Boemia s'a ivit o schimbare în favorul partidei Cehilor bătrâni. Aceasta nu e adevărat, răspunde Dr. Rieger. Ce e drept în timpul din urmă s'au ivit câte-va prospecte în sensul acesta, dăr numai în orașe, nu în populațiunea rurală. Țeranii noștri sunt în toate statornici și răbdători. Când odată s'au decis a intra în opozițiune, atunci multă vreme vor persista în această hotărâre a lor. Dr. Rieger vorbindu despre programul guvernului dize, că acesta are numai aceea însușire bună, că nu mulțămesc pe nimenea. Aceasta e o însușire negativă, dăr altoeva nu se poate afla în noul program. În fine Dr. Rieger vorbi despre președintele Smolka, regretă intrigile îndreptate în contra lui, observându, că din primul parlament austriac în anul 1848 numai el (Rieger), Smolka și br. Ziemalkovsky mai sunt în viață. Toți ceilalți au răposat. „Noi avem 45 de ani de trecut politic. Aceasta nu e o sarcină obișnuită, aceasta ne deprimă“.

Pressa franceză se ocupă cu vorbirea lui Ferry. Ziarul „Autorité“ a lui Cassagnac dize, că această vorbire a fost întunecată și plictisitoare. Totu asemenea scrie și Pelletan în „Justice“: „Dacă va găsi cine-va vre-un cuvânt cu înțeles în întreaga vorbire a lui Ferry, mă voi lăsa să mă spânzure“. „Intransigent“ scrie: „Mefistofeles al oportunistului și-a arătat o labă de mătase“. „Lanterne“ dize, că Ferry e cu toate acestea osândit de opiniunea publică din Franța. Ziarul lui Ferry, „Estafette“ face următoarele observații: Președintele senatului Jules Ferry n'are lipsă de a aduce un program de guvernament. El vine prin voința senatului, ca să adauge pe lângă străduințele guvernului înalta sa autoritate morală, pentru ca să pună capăt anarhiei, care țintese a ne nimici pe toți. Din cauza acesta alegerea sa este un act politic de cea mai mare importanță. Senatul pretinde o politică energetică și clară, o politică a sistemului republican, acea politică clară și decisă, a cărei urzitor și conducător e Jules Ferry, care acum de curând a produs mare svon în lume, dăr a adus multă onoare republicei. Ziarul „Gaulois“ se bucură de întoarcerea lui Ferry, pentru-că acesta va stărni zizania între rândurile republicanilor. „Journal des Debats“ dize, că idea republicei,

care pentru toți e deschisă, nu se poate împăca cu tendințele și pasiunile unor anumite fracțiuni din partida republicană.

Congresul catolic.

Dilele aceste mai mulți deputați catolici au avut o conferință la contele Mauricio Nicolau Esterhazy, în afacerea autonomiei catolice. De față erau deputați catolici din toate partidele ungurești.

Conferința a însărcinat pe deputatul guvernamental Kammerer Ernő, ca să facă cunoscute ministrului-președinte Weckerle, deciziunile conferinței referitoare la autonomia catolică. Ministrul Weckerle răspundând lui Kammerer, a declarat, că nu este dușmanul autonomiei, dăr că nu guvernului i se incumbă misiunea de-a lua inițiativa în această delicată afacere, ci credincioșilor catolici. Guvernul, dize d-lu ministru președinte, va esopera sancțiunea organismului autonomiei la locurile mai înalte, cum a esoperat aceasta și pentru celelalte confesiuni. Dăr pentruca să poată esopera această sancțiune, este absolut necesar, ca viitorul organism autonomiei al bisericii catolice să nu atingă cerul de drept al statului; la oasă, când s'ar întâmpla acesta, guvernul va refusa esoperarea desu amintitei sancțiuni. Mai departe, dize Weckerle, că guvernul basându-se absolut pe punctul de vedere al episcopului Sohlach, va înoungiura pe câtă se poate a face amintire de sistemul reprezentativ al autonomiei și se va sili a introduce această nouă instituțiune bisericească prin un comitet compus din deputați catolici.

Alături s'a ținut o nouă conferință în palatul contelui Esterhazy, în care Kammerer avea să raporteze cu privire la misiunea ce i s'a încredințată. După o scurtă salutare a lui Esterhazy la adresa membrilor conferinței, Kammerer și-a prezentat proiectul său de rezoluțiune, în înțelesul căruia guvernul este rugat, ca în afacerea autonomiei catolice, să se convoce în decursul acestui an Congresul catolic dela 1870 — 71.

Fiindcă proiectul acesta n'a putut fi combătut, în merit, din partea nici unui membru al conferinței, el a fost primit cu unanimitate.

SCRIILE ȚILEI.

— 19 Februarie.

De pe valea Sălăuței primim o corespondență, în care ni-se spune, că în comuna Telciu, din fostul district al Năsăudului, nu mergu trebile tocmai cum ar trebui să mergă. Biserica e vechiă, slabă și foarte mică, așa că nici a patra parte din locuitor nu potu avu loc în ea, dăr pe lângă toate acestea frun-

tașii comunei nu desvôltă activitatea și interesul convenit pentru a se edifica câtă mai curând o biserică nouă. Anul trecut s'au întreprins nise pași în direcțiunea acesta, dăr de atunci lucrurile erau și amortite și nu se mai dă nici un semn de viață. Peste tot, ni se scrie, comuna acesta e în stagnațiune și nici pe tărâmul școlar, nici pe cel bisericesc nu premerge cu vre-un exemplu îmbucurător, după cum s'ar cere dela o parohie ca acesta, unde venitele parohiale, după cum se dize, se oră la vre-o 3000 fl. v. a. — Avisul d-lui paroh de-acolo, Grigorie Popu, asupra căruia aruncă corespondentul din vorbă totă vina acestei stagnațiuni!

— x —

Maghiarisare. Se scrie din Șoproș că în adunarea comitatensă ținută în zilele trecute sub președinția șpanului Paul Eszterhazy, a hotărât, ca numele tuturor comunelor din comitat, cari au accentu german, să fiă maghiarizate. Astfel din Bleigraben se face Olmod, din Kalkgraben se face Mészgödör, din Klastrom — Borosmonostor, din Kokenios — Nemestelke, din Lindgraben — Kársfalu etc. În legătură cu această hotărâre vicespanul Simon Ödön a făcutu propunerea, ca în genere ori ce nume german să se maghiarizeze, er autoritățile ungurești să nu mai folosescă decât numirile șite din noul botez al lui Arpad. — Bravo Johann!

— x —

În cauza expoziției regnicolare, ce se va aranja la Budapesta în an. 1896, cu ocaziunea serbării mileniului, ministrul unguresc de comerț, Lukács Béla, a adresat un apel către întregu publicul din patriă, în care aduce la cunoscință, că Majestatea Sa a primitu patronajul acestei expozițiuni și apellază la totă suflarea, ca să contribuie la buna reușită a acestei expozițiuni, în care se va reoglinda „mărirea națiunii“.

— x —

Aprovisionarea Brașovului cu apă. În afacerea acesta se telegrafiază dela Budapesta, că ministrul de interne a trimis toate actele privitoare la noul apeduct comitatului de aici, dize, că acesta este forul competent de a doua instanță.

Pentru fondul corului vocal dela biserica Sf. Treimi de pe Tocile (Brașov), am publicat în nr. 35 din a. o. al fôiei noastre lista marionșilor contribuți, în care însă s'au strecurat unele erori, ce sunt a se rectifica astfel: Vasile Sfetea, paroh, a contribuit 5 fl.; Dionisie G. Romanu, contabil, 2 fl. 35 cr.; Nic. N. Purcarea, contabil 2 fl. Apoi: Gr. Birea, comerciant; Nic. G. Navrea, măcelar și Florea Preșmereanu, măcelar — câte 1 fl. Nic. Teodorescu 70 cr.; G. Stinghe 20 cr.

— x —

Ce face dragostea. Din Fiume se telegrafiază, că în Abbazia a făcutu mare senzațiune un casu tragic petrecut acolo la 28 Februarie. Bătrana contesă Maria Willesdorf a sosit de câteva săptămâni în Abbazia dimpreună cu ficele sale Iulia și Iosefina. Cea dintăiu se părea suferindă și totă lumea credea, că contesa cu cele două fice ale ei caută dis-

tracțiune și sănătate. Suferințele Iuliei însă nu erau cunoscute de nime. În Pettau, unde locuia contesa cu ficele ei, Iulia s'a amoresat într'unu tineru locotenent dela infanterie, cu care a făcutu cunoscință la unu balu și cu care coresponda în mare secret. Ori și câtă însă a ascunsu tineru contesă sentimentele sale, totuși în cele din urmă mamă-sa i-a aflatu secretul și a provocat'o să rupă ori ce relații cu tinerul ofițer, căci nio-odată ea a lui nu va fi. Porunca mamei însă n'a avut nici un efect asupra fetei, din care cauză mamă-sa a dus'o la Abbazia, ca astfel să împiedece ori ce întâlnire cu ofițerul. Cei doi amoresați însă continuă relațiile și corespondau mereu. În 28 Februarie, după o scrisore primită dela idealul vișurilor ei, tineru contesă Iulia s'a otrăvit, bând soluțiune de puioasă. După o oră de crude suferințe ea a trecut în altă lume. N'a lăsat decât o scrisore adresată la „Meinem Geliebten“. Înormântarea ei se va face în Pettau, locul natal al familiei sale.

— x —

Metropolitul din Sofia arestat. O telegramă adresată din Tirnova țiarului „Svoboda“, având iscălitura vice-președintelui Sobraniei, D. Halcheff și a mai multor deputați, cari lucră în numele a 2000 cetățeni ai districtului anunță, că populațiunea este foarte exasperată de atitudinea anti-patriotică a metropolitului Clement și mai cu seamă asupra discursului său răsvrătoru de altă-eri. O deputațiune cerându-i garanții pentru atitudinea sa în viitor și Metropolitul persistându în modul lui de a fi, l'a arestat și l'a condus la mănăstirea ss. Petru și Pavel; ea a încredințat cheile metropolitului prefectului. Populațiunea cere depunerea Metropolitului

— x —

Serata de recitațiune, ținută aseră de d. șora Elisabeta Tordai Grail, a fostu binisor cercetat de societatea ungurescă de aici. Poesiile din program au fost bine declamate. Pronunțarea, atât cea maghiară, câtă și cea germană, a fostu câtă se poate de corectă.

Din parlamentul austriac.

Dep. Dr. Plener (continând): Dr. Gragr dize, că actuala constituțiune este numai o Austrie centralizată, și această Austrie centralizată este egală cu o domnie arbitrară, cu o sugrumare a tuturor libertăților, și când Germanii ar voi să fiă liberali, atunci ar trebui să se unescă cu Cehii în contra Austriei centralizate. Ideea acestei constituțiuni însă este liberală și continuarea desvôltării acestei constituțiuni este pe deplin în consonanță cu un regim liberal. Deorece influința parlamentului în Austria este atât de slabă, că acesta poate concede, că pe lângă acestu curent liberal al întregi constituțiuni poate să existe în faptă unu guvern nepătruns de ideile liberale; acesta o concedu și eu. Aceasta însă nu zace în constituțiune, ci zace mai întâiu în întreaga desvôltare istorică a Austriei, care din secol de absolutism îndelungat a intrat în forme liberale, aceasta zace în luptele naționale destructive, cari se portă în această țară și care procură nisuițe guvernului, ca să guverneze după placu, adecă fără a fi condus de principii liberale, pentru-că guvernul știe, că lucru nu va ajunge la o opoziție a tuturor partidelor din această țară conduse de ideile liberale, căci mai întâiu aceste sunt ținute în șach prin contrastele naționale.

Dr. Gragr dize mai departe, că în această centralizare, zace combaterea ideilor liberale, densusu voescă a pune în locul acestei Austrie centralizate, o Boemia centralizată, care pentru sine nu e o noțiune imposibilă, deorece o țără ca Boemia, cu un astfel de număr de locuitori și cu o astfel de estindere, poate încă mărită prin Moravia și Silesia, ar fi unu stat, care ar putu suporta pe deplin o centralizațiune politică. Și acesta se știe foarte bine în Boemia, că tendințele, cari le urmăresce partida cehică ar duce în adevăr la o Boemia centralizată în care tonul ilu va da națiunea cehică; și că această Boemia centralizată, condusă de unu minister na-

asteptându răspunsul. O ramură de viață care se lăsa între el și Lidia, o rupse cu mâni și o sfărâma în bucăți. Întreaga sa ființă se schimbă; nu mai rămasă nici o urmă din savantul perpleș.

„Aurelian“ încep Lidia cu voce încântătoare. „Nu trebuie să te superi pe mine. Dumneșeu, a fostu atât de greu de înțeles —“

Ea nu putu să termine, căci tatăl ei o chiamă. Masa era întinsă și între farfurii și pahare se afla o lampă de formă antică, a cărei trei flăcări de ulei tremurau în amurgul aerei. Bătrânii domni păreau, că-și petrecu foarte bine; ei rideau de o glumă latină și consilierul școlar ghicise o enigmă grecească, ce i-o pusese profesorul.

„Aici trebuie să declar războiu stomachului“, cită acum profesorul și adause apoi: „Ei, d-le colegă, nouă nu ne merge ca sormanului Horațiu în călătoria sa pontică, aici n'avem să declarăm războiu stomachului. Ei, ce a-romă are; și, după cum mi-se pare supra acesta nu e de loc de desprețuit“.

În decursul mesei domni o tăcere îndelungată: din partea tinerei părech, fiindcă conversațiunea între ei ajunse la un punct, de unde nu se mai putea continua în prezența părinților; din partea bătrânilor, fiindcă ei erau la mâncare totu așa de serioși și de temeinici, ca și la lucru.

Unu țipet răsună fără de veste afară. Din bucătăria străbătea o larmă de voci amestecate, strigătul furios al ospătăresei și al servitorelor, predominat de vaetul unui gâtleju omenesc. Unu moment văzură o încăerare, apoi Cesar, mănătorul măgarului profesorului, se repeși pe ușă afară, infundă în gură cu mâna stângă restul unei papări (pancovă) și cu drăpta dede la o parte pe ospătăresa, care îi căra cu o oadă de mătură. În bucătăria se continuă concertul compus de strigătele pițigăete ale servitorelor, acompaniate de basul secundu al ospătăresei.

„Pentru numele lui Dumneșeu, ce s'a întâmplat?“ strigară savanții în unanimitate.

„Nimicu“, dize Lidia, care se informase în grabă. „Cesar a furat o păpară, care era destinată pentru noi.“

„Și pentru acesta faceți scandalu atât de mare? Ce putare moșicească!“ strigă consilierul indignat, că-i nimicu nu i era mai urit la masă, ca conturbarea.

„Poporul e nebun. Pentru o omeletă să faci atăta gură. Credeam, că s'a aprins casa!“ dize profesorul, care se reculese mai grabnic și folosi ocaziunea să pună mâna pe un pioier de puiu. Cu abilitate încep să mănânce carnea de pe el, privind cu amabilitate pe consilierul școlar, care încă nu se reculese de spaimă: „Ei, d-le colega, nu voesc să mănânc mai departe, după ce Cesar a făcutu o cesură în oina noastră? Hahaha!“ Elu rise singur de gluma sa cu atăta putere, încât toți comensii ilu secundară.

(Va urma.)

țională în Praga, ar fi ună adăpostă și-gură ală libertății și ală drepturilor in-dividuale ale Germanilor; această însă o tragă la îndoaia Germanii...

Dr. Gregor mai face ună apelă către noi, ca să nu respingem cererile îndreptățite pentru o ordine dreptă a alegerilor. Guvernul a prezentat o nouă lege electorală pe basa punctațiilor pactului. Este posibil, ca Cehii în antipatia lor față de aceste punctații, nu'și voră da nici măcară ostenela de a privi această lege.

Dep. Dr. Plener vorbește apoi despre delimitarea națională, despre care dă, oă mai întău s'a surlat de către Cehi. Ar fi bine să se afe ună pact generală, care să facă să dispară tôte pedecile și greutățile. Dér această este imposibilă, din cauza agitațiilor și luptelor între Boemi și Germani. Luptele acestea nu sunt în interesul monarohiei, nici în interesul Boemiei. A crede, oă Cehii prin amenințări voră înfrânge puterea de rezistență a poporului germană, ar fi o utopiă. Nici ună popor nu e așa de tare, ca celă germană, dér noi nu vomă totuși lupta. Nu pentru-oă ne temem, dér suntem cu multă mai bună patrioți și iubimă pacea din această țară, decât să aflăm o satisfacțiune în lupta această urită. (Aplause prelungite pe băncile stângei liberale.)

Mirésa prințului Bulgariei în misiune politică.

Diarele franceze aducă soirea, oă tânăra mirésă a principelui Bulgariei, Maria Luisa de Parma, are de gând, să plece la curtea din Petersburg, pentru ca să esopereze dela Țarulă recunoscerea viitorului ei soț. Că ore principesei Maria Luisa îi va succede, să facă pe Țarulă ași schimba politica sa față de Bulgaria și față de soșulă ei, această tre-bue trasă la îndoaia.

În ori ce casă tânăra principesă va fi primită cu mari onoruri în capitala imperiului rusesc, dér pentru ca să și ajungă scopul, va trebui să trecă peste mari pedeci.

Documentele secrete publicate în diarulă bulgară „Svoboda“ au arătat în de-ajunsă planulă Rusiei, care tiade ca să facă Bulgaria ună stată vasală Rusiei, punându la cărma lui vre-ună guvernatoră rusescă, ca odinioră generalulă Kaulbars.

Pentru ca principela Ferdinand să fiă recunoscută de Țarulă ca domnitoră ală Bulgariei, trebuie să se face multe jertfe. Ferdinand trebuie mai întău de tôte să sacrifice independența Bulgariei, care însă ar întâmpina o mare rezistență în poporulă bulgară, doritoră de libertate.

Bulgaria și guvernulă principelui Ferdinand potă ca să existe și fără de recunoscerea Rusiei, care nu se va înceroa, ca printr'o atitudine agresivă să conturbe pacea în Europa.

Călătoria frumoasei princese la curtea Țarului se pôte privi și ca ună actă de curtoasiă datorită legăturilor ei familiare.

Ori cum ar fi lucrurile, cu greu se va lăsa Țarulă și guvernulă său a fi făr-mecat de ochii tinerei și grațioasei principese, pentru oă nu așa ușor se pôte schimba politica tradițională a Rusiei în Orientă.

Numai de Dumnezeu...

La 1 Martie n. șefulă provinciei Brandenburg a dată ună prândă de gală în onorea împăratului Wilhelm II, cu care ocaziune împăratulă germană a ținută următoarea vorbire:

Iubite d-le șeft, și iubii mei compatrioți brandenburgieni! Primiți înainte de tôte mulțămita mea pentru dorința de a mă vedă în mijloculă D-Vostră. Sentimentulă sincerei alipiri, pe care l'a tălmăcită Escelența, în numele D-vostră, va afla totdeuna ună echou plin de bu-

curiă în inima mea. Sentimentulă acesta este chezășia acelei încrederi țari, cu care D-vostră vă purtați față de părintele patriei D-vostră și față de nisuițele acestuia, și această este răsplata cea mai frumoasă, ce-o putemă primi, eu și consilierii mei, în a noastră grea activitate.

Epocei de ați ti place să reprivescă adeseori la trecut și să compareze pe acesta cu raporturile de ați. Celă ce pôte reprivi, ca noi, asupra unui trecut atăt de glorios, acela bine face fiind oă pôte învăța din trecut. Într'ună stată monarohică această se numește tradițiune. Dér această să nu ne servescă pentru a ne văieta în zadară după astfel de omei și lucruri, cari nu mai sunt. Din potrivă trebuie să ne reformăm și să luămă curagiu și putere din faptele lor, fiindcă înainte de tôte trebuie să arătăm, oă suntem vrednici de străbunii noștri și de faptele lor. Asta numai așa o vomă pută face, decât neinduplecăm vomă merge pe calea, ce ni-au arătat'o ei nouă. Figura glorioasă a decedatului împărată Wilhelm este totdeuna în mijloculă nostru cu succesele lui mari.

De unde au isvorită aceste succese? De acolo, că în moșulă meu a trăit credința neînfrântă în misiunea ce i-a dată Dumnezeu. Dela elă avemă noi marea patriă germană. În această tradițiă am trăit și eu, domni mei, și prin ea am crescută. Credința această se află și în mine. Cea mai mare răsplată așa dără imi este, ca ziua și noștea să lucrez pentru poporulă meu, dér nu tănuș oă a spune, oă mie nicodată nu imi va succede a face fericit și mulțămită pe fiă-care membru ală națiunii.

Speră însă, oă voi ajunge și-mi va succede să creză o stare de lucruri, cu care voră pută fi mulțămiti aceia, cari vrău să fiă mulțămiti. Cea mai mare dorință a mea este, ca credința această să se înrădăcească pe di ce merge în poporulă meu. Apoi întregă patria germană să fiă tare în afară, și înăuntru să sporască. Atunoi voi pută dice cu încredere: *Noi Germanii numai de Dumnezeu ne temem, de altcineva nu.* Goleșă paharulă pentru prosperarea Brandenburgului!

Apelă.

În parohia română gr. cat. *Hotoană* s'a sporit numărulă prunciloră școlari, încătă localitatea cea vechiă a școliei, ună edificiu scundă și nesănătosă, — nu mai este de ajunsă a-i cuprinde. Din această causă autoritățile școlare civile au impusă poporului cu datorință de a-și edifica școlă nouă corăspundătoare cerințeloră didactice și igienice.

Poporulă din această parohiă, care abia numără 570 suflete, afară de greutatea impusă din necesitate legală, națională și umanitară, mai are de edificată și casa preoțescă, căci cea vechiă asemenea a ajunsă în stare abia locuieră, ér în anulă trecută cu renovarea tornului bisericiei a spesată aprăpe la 500 fl.

Greutățile i se mărescă și din împrejurarea situațiunii nenorocite, cum suntă așdate: Biserica, Școlă și parohia între două strade, unde teritoriulă, pe care se află casa școlară, abia este de 300⁰. A clădi ună edificiu nou și corăspundătoră scopului, în acelă locă îngustă, este cu neputință. Trebuie a cumpăra o altă grădină, ér întravilanele fiindă pe la noi forțe scumpe, ună areală cam de 800⁰ va consta la 6—7 sute florini.

Comuna această — în protopopiatulă T. Sărvadă, diecesa Gherlei, — este situată chiar la marginea Sălagiului de către apus. Dără trecă Eriulă, ce ne desparte de marginea comitatului Sătmăru, nu mai suntă decât două comune, unde se vorbește limba noastră dulce, ér mai încolo s'a gătată cu graiulă romănescă. Ca comună mărginașă, între ată-

tea elemente eterogene, are misiune importantă la conservarea și cultivarea limbei române. Ea este și trebuie să fiă o sentinelă neadormită, alătura cu altele din acestea părți, spre a împiedeca vătura mai înăuntru a potopului apeloră maghiarismului, ce se isbeșă de țermuri cu o fură spumegândă, spre a ne copleși

Pentru a pută corăspunde acestei grele îndatoriri impuse de simțul conservării proprii și a obligămintului nobilă de a ține stavilă curențului primejdios, trebuie să se fortifice cu cea mai sigură bastionă, care este școlă națională.

În cursă de două decă de ani școlă noastră, cu tôte neajunsurile îndurate, a stată mereu la înălțimea acestei chiamări, și ținută profită de a cultiva poporulă în cea mai sănătoasă direcțiune. Despre această s'a făcută mai de multe-ori apreații publice în diaristica noastră națională, aducându-se laude poporului și conducătoriloră școliei din parohia noastră.

Spesele prevăzute la edificarea școliei cu cumpărarea locului de școlă școl., suntă atăt de mari și de grele, încătă pe lângă tătă dragostea și bunăvoința de a-și vedă localurile publice aduse în ordine cuvenită, îi este cu neputință acestui poporă a-le suplini din virtutea propriă. Nici-odată n'a recorsă după altă ajutoră, decât a forțeloră sale, din contră, acești poporenți cu bucură au contribuită din câștigulă său modest, de câte-ori li-s'a cerută spre scopuri nobile și pentru salutea binelui de obște, ați însă, apăsați de greutatea povăreloră ce li-se ceră cu iminență, se vedă constrinși a apela la spriginulă frațiloră de ună sânge spre a-le tinde mână de ajutoră.

Cu considerațiune dără la motivele espuse, cu considerațiune, oă fără sursulă generosă ală Româniloră cu tragere de inimă, poporului din această parohiă îi este absolută cu neputință de a-și pută ridica școlă după preșcrisele legii, în care se pôtă încăpe la 70 de elevi căți avemă obligați.

În urma deciziunii senatului școlast., adusă în ședința de ați, îndrăsnimă a Vă ruga cu respectulă cuvenit, ca să binevoiți a contribui ună ajutoră cătă de modestă pentru nou edificândă școlă română confesională în această parohiă.

Contribuiriile în bană să se adreseze șubscribulă președinte în Țr-Hatvan, (p. ũ. *Tasnád-Szántó*), despre cari se va face rațiociniulă publică în „Gaz. Trans.“ și „Tribuna.“

Hotoană, 5 Februarie 1893.

Cu distincă onore

Vasiliu Păcașiu *Gregoriu Haiducă*
par. loc. și preș. sen. școl. curatoră prim.

Teodoră Medană,
institutoră și not. senat. școl.

Dare de sēmă și mulțămită publică.

Deda, 20 Febr. 1893.

La petrecerea cu jocă din 12 Februarie a. c. st. n. arangiată din partea inteligenței române din *Deda* și giură în favorulă fondului școliei din *Deda*, au binevoită a contribui prin oferte maritimose trimise prin postă și prin suprasolviri sēra la cassă p. t. domni și dōmne:

George Șandoră proprietară mare 8 fl. 50 cr., *Galacțiună Șagău* protopresbiteră 5 fl., *Andreiă Ghidiu* protopresbiteră 5 fl., *Leonă Popescu* preotă 3 fl. 50 cr., *Ioană Popescu* primariă 3 fl. 50., *George Tărnovenă* notară cercuală 3 fl. 50., *Iosifă Fincă* not. cercuală 3 fl., *Patriciu Barbu* advocată 3 fl., *Nichita Calini* proprietară 2 fl., *Ioană Lado* proprietară 2 fl., *Dēnes Andră* negutătoră 2 fl., *Maroși Mihai* negutătoră 2 fl., *Nuțu Grigore* proprietară 1 fl. 50., *Dr. Ioană Popescu* advocată 1 fl. 20., *Iosifă Popescu* cand. de advocată 1 fl. 20. *Ioană Maieră* proprietară 1 fl. 20., *Petru Neagoșă* medică 1 fl., *Petru Uilăcană* pro-

topresbiteră 1 fl., *M. Cetățană* sub-jude pens. 1 fl., *Sabina Todea* 1 fl., *Vasile Mateiu* preotă 1 fl., *Zaharie Mateiu* preotă 1 fl., *Iosifă Popescu* clerică 1 fl., *Cirilă Fulea* preotă 50 cr., *Mihailă Brătēnă* preotă 50 cr., *Demetriu Lupu* preotă 50 cr., *Al. Tărnovenă* preotă 50 cr., *Nic. Gliga* preotă 50 cr., *Iuliu Crainiă* preotă 50 cr., *Gr. Nicoră* preotă 50 cr., *D-na Schiopu* 50 cr., *Iuliu Sucēva* clerică 20 cr., *Ioană Mera* clerică 20 cr., *Demetriu Moisină* clerică 20 cr., *Nic. Șara* cand. de notară 20 cr., *Elisabeta Ștefan* 20 cr., *Vadász Apollonia* 20 cr. *Schuler Iuli* 20 jor.

În totală venitulă brută face 105 fl. 10 cr., din care subtrăgându-se spesele în sumă de 46 fl. 96 cr., rezultă ună venită curată de 58 fl. 14 cr., carele s'a predată fondului școlară.

Subsemnatulă în numele comitetului arangiatoră imi țină de plăcută datorință a exprima și pe calea această generoșiloră contribuenți mulțămita cea mai profundă.

Leonă Popescu,
preotă și președinte

DIVERSE.

Nepăsătoră în fața morței. O esecutiē capitală plină de particularități s'a întâmplată zilele trecute în închisōrea din *Centa*, care e închisōrea principală a Spanioliloră pe cōsta Marocului. Condamnatulă la morțe, ună anume *Grigor Trouton*, era deja de 10 ani deșinută în acea pușcărie. Acum 6 luni situația lui s'a agravată căci a comisă ună indoiță asasinată, pentru care causă fū condamnată la morțe. Până în ultimulă momentă condamnatulă a dată probă de ună sânge rece de necreșută. Când în ajună pășitorulă închisōrei intră în celulă spre a-lă anunța, oă a doua zi avea locă esecutiā: — Ei bine să mergemă de acum, răsponse elă veselă. Procurorulă regelui, care îlă întrebă decă voiesce să facă vre-ună testamentă, elă răsponse: — Testamentulă meu! Nu am decât sufletulă, pe care îlă dau bucurosă dracului. Preotului, care încercă de a-lă face să spereze ti dice — Să speră! Dér decă ași fi a grațiată n'ași primi. Am trăit destulă. În fine sosindă ora esecutiiei, elă umbla cu ună pasă sigură și cu mână în buzunară ținōndă: Etă cea din urmă a mea plimbare! Apoi soldațiloră, cari trebuiau să-lă impusce le strigă: Ochiți dreptă în inimă, ca nu cumva să nu moră.

„ALBINA“ institută de credită și de economii Filială Brașovă.

Conspectulă operațiuniloră de cassă în luna
lui Februarie 1893.

Intrate:

Numărără cu 1 Februarie fl.	7836.10
Depuneră spre fructificare .	105306.95
Cambii răscompărate . . .	47323 85
Conturi curențe	63270.24
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	21372.22
Imprumuturi pe produse .	853.74
Monetă	691.58
Interese și provisiuni . . .	5168.—
Comisiuni	15796.12
Diverse	2803.30
	<u>fl. 270422.10</u>

Esșite:

Depuneră spre fructificare fl.	114865.39
Cambii escomptate	60887.20
Conturi curențe	38187.98
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	15386.50
Imprumuturi pe produse .	750.—
Monetă	5712.41
Comisiuni	20732.98
Interese și provisiuni . . .	685.22
Diverse	2978.46
Spese și salare	900.55
Numărără cu 28 Febr.	9335.41
	<u>fl. 270422.10</u>

V. Bologa, m. p. *N. P. Petrescu* m. p.
dirigentă. adjunctă.

V. Ūvegeșă, m. p.
comptabilă.

Proprietară **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactoră responsabilă: **Gregoriu Maioră.**

Cursul pieței Bregov

din 3 Februarie st. n 1893.

Table with exchange rates for various currencies including Banconote românești, Argintă românească, Napoleon-d'or, Lire turcesci, Seris. fonc. „Albina” 6%, Imperiali, Galbini, Ruble rusești, Mărci germane, and Discontul.

Cursul la bursa din Viena

din 2 Februarie st. n 1893.

Table with financial data from the Vienna stock exchange, including Renta de aur, Renta de hârtie, Imprumutul căilor ferate ungare, Amortisarea datoriei, and various bonds.

Table with exchange rates for Napoleon-d'or, Mărci 100 imp. germane, and Londra 10 Livres sterline.

Anunțuri (insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscribiei administrației. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scăderea, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Advertisement for 'Stofe pentru îmbrăcăminte' (Clothing fabrics) by Joh. Stikarofsky in Brunn, featuring Peruvian and Dorsing fabrics.

Advertisement titled 'AVISU!' (Notice) regarding subscriptions to 'Gazeta Transilvaniei'.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvrie 1892.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), train types, and departure/arrival times.

Nota: Numerii încaudrați cu linii grase însemnăză orele de noapte.